

Asia: VN/2215/2025

## **Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?**

Lohjan kaupunki katsoo, että lakimuutoksen sisältöön liittyy merkittäviä haasteita kuntien ostolaskudatan toimittamisvelvollisuuden osalta. Lohjan kaupunki tukee Kuntaliiton eriävää mielipidettä. Hankintatietovarantoon ostolaskudatan siirtäminen perustaa lain myötä kunnille uuden tehtävän, jonka kustannukset voivat olla merkittäviä. Lakimuutoksesta syntyvät kustannukset hankintatietovarantoon siirrettävästä datasta tulee korvata kunnille täysimääräisesti, koska kunnille ei uuden tehtävän myötä seuraa suoraa taloudellista etua.

Laissa esitetään, että laskujen rivitiedot tulisi jatkossa toimittaa tietovarantoon. Tämä esitys aiheuttaa merkittäviä haasteita kunnille, sillä kaikissa laskuissa ei ole rivitietoja, ja niiden lisääminen manuaalisesti on erittäin raskas hallinnollinen toimenpide. Lohjan kaupunki kannattaa tässä Kuntaliiton eriävässä mielipiteessä ilmenevää esitystä, jonka mukaan rivitiedot ilmoitetaan vain silloin, kun laskulla on valmiiksi rivitiedot.

Lohjan kaupunki kantaa huolta myös julkisen hankintatietovarannon kyberturvallisuuden varmistamisesta. On otettava huomioon, että lisääntyvä tekoälyn käyttö kyberhuijauksissa kasvattaa riskejä kuntaorganisaatioille. On mahdollista, että uuden keskitetyn julkisen hankintatietovarannon avulla rikollista toimintaa voidaan toteuttaa tekoälyn avulla esimerkiksi väärennetyn laskudatan tuottaminen hankintatietovarannon materiaalin perusteella voi helpottua merkittävästi.

Esityksessä on arvioitu muutoksesta nousevia kustannuksia vain julkisiin toimijoihin nähden. Hallituksen esityksestä ei selviä, miten muutoksen vaikutuksia ja muutoksesta koituvia kustannuksia olisi arvioitu yksityisiin toimittajiin nähden. Vaikutus voi olla erittäin merkittävä esimerkiksi pienyrityksiin, sillä tietorivien ja koodistojen lisääminen laskuihin voi aiheuttaa merkittävää haittaa ja

jopa johtaa siihen, että pienyrittäjät eivät osallistu kilpailutuksiin hankintavaatimusten tultua voimaan.

Lohjan kaupunki painottaa, että lakimuutoksen tavoitteiden saavuttamiseksi on varmistettava riittävän pitkä siirtymäaika.

## **2. Huomionne ehdotetusta hankintatietovarantolaista ja sen perusteluista?**

Laki hankintatietovarannosta on pääosin kannatettava. Lain etuna on lisääntyvä avoimuus hankinnoissa, sekä sen voimaan tullessa hallinnollinen taakka hankintayksiköillä vähenee, koska hankintatietovarannolla voidaan korvata hankintayksiköihin saapuvat hankintoihin liittyvät tietopyynnöt.

Hankintayksiköt käyttävät jo nyt pääosin jonkinlaista kilpailutus numeroa kilpailutunnisteena hankintojen yksilöimiseen, jolloin tunnisteiden avulla hankinnat on helppo siirtää valtiovarainministeriön ylläpitämään hankintatietovarantoon.

Hallituksen esityksessä tuodaan myös esille tuoterivitietojen toimittaminen Valtiokonttorille ylläpidettävään hankintatietovarantoon. Lohjan kaupunki huomauttaa, että tuoterivitietojen tuominen hankintatietovarantoon ei ole järkevää. Tuoterivitietoja voi olla hankinnoista riippuen merkittäviä määriä. Sen lisäksi tuoterivitietojen arvo itsessään ei välttämättä tuo lisäarvoa hankintojen tehokkuuden arviointiin.

## **3. Huomionne ehdotetuista muutoksista julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin sekä edellä mainittujen lakien perusteluista?**

Lohjan kaupungilla ei ole lausuttavaa tähän kysymyksessä esitettyihin lakimuutoksiin ja niiden perusteluihin.

## **4. Huomionne ehdotetuista muutoksista Valtiokonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluista?**

Lohjan kaupungilla ei ole lausuttavaa Valtionkonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluihin.

## **5. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?**

Lohjan kaupunki haluaa tuoda esille vielä lopuksi havainnon, joka liittyy kilpailutustunnusvelvoitteeseen. Hallituksen esityksestä sekä sen perusteluista ei selviä, vaikuttaako kilpailutustunnusvelvoite taannehtivasti. Siinä tilanteessa, että lain voimaan tullessa kilpailutustunnus tulisi lisätä taannehtivasti jo tehtyihin hankintoihin, työ olisi hallinnollisesti erittäin raskas. Taannehtivasti asetettava kilpailutustunnus olisi myös toimittajia kohtaan kohtuuton ja yllättävä, koska se ei käy ilmi nyt käsillä olevasta hallituksen esityksestä eikä sen perusteluista.

Turunen Hannele

Lohjan kaupunki - Kaupunginhallitus, valmistelija hallintojuristi Santtu

Päivinen